

**Międzynarodowy projekt
współpracy „TERRA –
Turystyka dla ożywienia
gospodarczego obszarów
wiejskich”**

Zintegrowana oferta turystyczna

**obszaru LGD – Przyjazne
Mazowsze**

Ireneusz Kamiński

Wrzesień 2014

Dla miłośników egzotyki i przygody

W przeważającej mierze rolnicza Ziemia Płocka nie wydaje się mieć w sobie nic egzotycznego. Jednak ktoś, kto chce się znaleźć w Afryce, Szkocji lub Mongolii bez odbywania długiej i kosztownej podróży lub wejść w rolę Indiany Jonesa lub Davida Attenborough, znajdzie na niej miejsca, w których całkiem łatwo spełni swoje pragnienie. A to za sprawą:

- **Centrum Rozrywki i Rekreacji AGROTOUR** w Sobanicach w gminie Naruszewo, które oferuje m.in. aktywną wizytę w Centrum Afryki, a w jej trakcie zwiedzanie Muzeum Afryki, zajęcia w wiosce afrykańskiej: gotowanie potrawy afrykańskiej *injera*, naukę gry na instrumentach afrykańskich, naukę tańca afrykańskiego, wyrób masek i ozdób, wyrób napoju chlebowego, mielenie prosa i sorgo, Afrykańskie Igrzyska, jeep safari. Odwiedzający Centrum Rozrywki i Rekreacji AGROTOUR, którzy chcą poczuć się jak Indiana Jones, mają w nim do doświadczenia: zjazdy linowe, przejście po mostach linowych i peruwiańskich, wspinaczkę na ścianie alpinistycznej, strzelanie z łuku sportowego, klasycznego i wiatrówek, przejażdżki quadami, jazdy motocyklami krossowymi i buggy, przejażdżki samochodami terenowymi UAZ, zorbing, zapasy w strojach sumo. Centrum oferuje także konkursy i zabawy, ćwiczenia na orientację w terenie, organizację ognisk oraz zakwaterowanie i wyżywienie: zestawy obiadowe, wojskową grochówkę z kuchni polowej, potrawy z grilla, kiełbasę pieczoną w ognisku.

fot. Ireneusz Kamiński i CRiR Sobanice

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

CRiR AGROTUR Sobanice dysponuje: 2 samochodami terenowymi UAZ, samochodem ciężarowym KRAZ, 28 quadami, 7 motocyklami krossowymi, 8 buggy, 35 rowerami, 2 kulami do zorbingu itd. Posiada: pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej, boisko do siatkówki, boisko do koszykówki, boisko do kometki, mosty linowe, wieżę do zjazdów itd.

Kontakt: tel. 505 809 685, 509 861 434, 502 626 638, e-mail: sobanice1@wp.pl, www.sobanice.com

- **Szkockiego Rancza Wellnes & Spa** w Skarboszewie w gminie Naruszewo, które stworzyło „kawałek Szkocji” wśród mazowieckich pól, na który składają się: budynki w stylu szkockim, nowoczesna hala do jazdy konnej, oświetlona ujeżdżalnia, kryty basen, zagroda ze stadem szkockiego bydła.

fot. Ireneusz Kamiński

Oferta *Szkockiego Rancza* obejmuje m.in. noclegi, autorskie menu na bazie własnej wołowiny ze szkockiego bydła - *Highland Cattle*, nagrodzone w konkursie *Poland 100 Best Restaurants 2012*) oraz kuchnię molekularną. Korporacyjni klienci mogą wynająć pomieszczenia na konferencje, szkolenia i spotkania biznesowe, zamówić: organizację szkoleń i warsztatów, obejmujących zajęcia w terenie, zajęcia integracyjne, zawody i zabawy związane z jazdą konną i pracą na ranczo, a także atrakcje towarzyszące: warsztaty kulinarne, degustacje szkockiej whisky i cygar, degustacje win, pokazy barmańskie, zabawy przy muzyce i z DJ-em. Wszystkim chętnym oferowane są: warsztaty i zabiegi *wellness & spa*, korzystanie z krytego basenu, sauny, jacuzzi, ruskiej bani, nauka ujeżdżania i układania koni. Miłośnicy koni mogą też nabyć rumaka z własnej hodowli rancza.

Kontakt: tel. 608 135 489, 602 227 086, e-mail: szkockieranczo@szkockieranczo.pl, www.szkockieranczo.pl

- **Zagrody Huculskiej Ślepowrony** w Ślepowronach w gminie Sochocin, która przenosi odwiedzających w (nie tylko) mongolskie stepy. Można tu bowiem przenocować w mongolskiej jurcie, indiańskim tipi, a miłośnicy bardziej swojskich klimatów także w stodole.

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

Zagroda Huculska, fot. LGD-Przyjazne Mazowsze

Wyspanym gościom Zagroda oferuje: naukę łucznictwa konnego, jazdę na nartach za koniem, jedno- i kilku dniowe rajdy konne, mini rajdy KRK (konno-rowerem-kajakiem), a z mniej ekstremalnych zajęć m.in.: przejażdżki bryczką, kuligi, hipoterapię, warsztaty artystyczne, wycieczki rowerowe i piesze po okolicy, wędkowanie, narciarstwo biegowe (wypożyczalnia nart). *Kontakt: tel. 513-665-593; 511-037-266, e-mail: zhslepowrony@wp.pl, www.zagrodahuculska.pl*

- **Gospodarstwa agroturystycznego *Sielanka*** w Pólce-Raciąż w gminie Raciąż, położonego na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Pólka-Raciąż i obejmującego 14 ha terenu z lasem i stawem oraz budynki noclegowe i socjalne z 2, 4 i 6-osobowymi pokojami, dużą świetlicą z piecem chlebowym, krytą ujeżdżalnią przystosowaną do organizowania ognisk i grilla. Dzięki fachowej opiece gospodarzy odwiedzający mają możliwość pójścia w ślady Davida Attenborough i w bardzo atrakcyjny sposób (program przyrodniczy „Przyroda to przygoda”, questy, bird watching) zgłębić tajemnice fauny i flory Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Pólka-Raciąż. Zainteresowani historią mogą się wybrać na wycieczkę rowerową szlakami przemarszu wojsk Jagiełły i napoleońskich. Bardzo bogata oferta Sielanki obejmuje również: noclegi, wyżywienie, naukę jazdy konnej, ferie i wakacje w siodle, rajdy konne po Zespole Przyrodniczo-Krajobrazowym Pólka-Raciąż, sptywy Wkrą i Skrwą, nordic walking, *zielone szkoły*, imprezy firmowe, imprezy rodzinne, towarzyskie, komunie i wesela, wędkowanie, zawody łucznicze i strzeleckie, naukę pieczenia chleba, warsztaty ceramiczne dla dzieci i dorosłych, przejażdżki wozem, kuligi. *Kontakt: tel. 501 204 915, 509 691 181, e-mail: sielanka@sielanka.com.pl, www.sielanka.com.pl.*

fot. Sielanka

Dla miłośników samochodowej jazdy terenowej

Gminy Załuski i Naruszewo są miejscem organizowanych przez Adrenalinka.pl imprez off-roadowych pn. **SUVmiarka** adresowanych do posiadaczy samochodów typu SUV, fabrycznych pojazdów z napędem na 4 koła oraz wszelkich cztero-napędowych busików. Bazą imprezy jest **pensjonat U Alexa w Nowych Olszynach**. **SUVmiarka** to impreza jednodniowa, 2-etapowa. Pierwszy etap stanowi około 40-kilometrowa trasa, pokonywana samodzielnie według notatek drogowych, tzw. *roadbooków*. Drugi etap to około 1,5 godzinne zajęcia na terenie żwirowni, podczas których uczestnicy poznają techniki stosowane w offroadzie przeprawowym. Imprezę kończy doskonały obiad w pensjonacie **U Alexa**. Szczegółowe informacje e-mail: biuro@adrenalinka.pl

fot. www.adrenalinka.pl

Znajdujące się w Sobanicach w gminie Naruszewo **Centrum Rozrywki i Rekreacji AGROTOUR**, oferuje swoim klientom - osobom indywidualnym i grupom dzieci, młodzieży i dorosłych - możliwość udziału w jeep safari, przejażdżek quadami, jazdy motocyklami krossowymi i buggy oraz przejażdżek samochodami terenowymi UAZ. CRiR AGROTUR Sobanice dysponuje: 2 samochodami terenowymi UAZ, 1 samochodem ciężarowym KRAZ, 28 quadami, 7 motocyklami krossowymi, , 8 buggy. Oferuje także wyżywienie: zestawy obiadowe, wojskową grochówkę z kuchni polowej, potrawy z grilla, pieczenie kiełbasy w ognisku oraz możliwość noclegów.

Szczegółowe informacje e-mail: sobanice1@wp.pl

fot. CRiR Sobanice

Dla miłośników przyrody

Mazowsze nie jest uznawane za region bardzo atrakcyjny pod względem krajobrazowym. Jednak, chociaż trudno mu się równać z Tatrami czy z Mazurami, można na nim znaleźć wiele urokliwych krajobrazowo i przyrodniczo miejsc. Dotyczy to także Ziemi Płońskiej, o nie tylko rolniczym krajobrazie, a i ten potrafi zaskoczyć swoją różnorodnością biologiczną. Mazowieckiej równinie dodają tu uroku doliny przepływających przez nią rzek – Wkry, Sony, Łydyni, Naruszewki, Płonki i Raciążnicy, którym często towarzyszy naturalna lub zbliżona do naturalnej szata roślinna.

Zachód słońca w okolicach Naruszewa; Meandry Naruszewki; fot. LGD – Przyjazne Mazowsze

O walorach przyrodniczych Ziemi Płońskiej świadczy fakt, że przez jej wschodnią część przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, związany z pradoliną Wkry, stanowiący część krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA. Ponad 1/3 Ziemi Płońskiej stanowią obszary prawnie chronione, przede wszystkim **obszary chronionego krajobrazu: Nadwkrzański, Krysko-Joniecki i Naruszewski**. Na północno-zachodnim krańcu obszaru, w gminie Raciąż, znajduje się **Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Pólka-Raciąż**, cechująca się bogatą florą i fauną, zwłaszcza awifauną i z tego powodu nazywany czasem *Małą Biebrzą*.

Przyroda Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Pólka-Raciąż, fot. Sielanka

W północnej części Ziemi Płońskiej, w gminie Baboszewo, na wysokiej skarpie rzeki Wkry położony jest **rezerwat przyrody Dziektarzewo**, utworzony dla ochrony naturalnego, prawie 150-letniego lasu, będącego schronieniem dla wielu gatunków fauny. Z kolei, w południowej części obszaru, na terenie leśnictwa Tustań w gminie Naruszewo, leży **rezerwat przyrody Noskowo**, chroniący wielogatunkowy starodrzew o charakterze naturalnym z licznymi pomnikami przyrody, m.in. jesionem wyniosłym o średnicy 166 cm i wysokości 39 m - jeden z najgrubszych w Polsce. Także i on jest domem dla wielu, w tym chronionych, przedstawicieli fauny i flory.

Przyrodniczą ciekawostką Ziemi Płońskiej jest, wchodząca w skład sieci Natura 2000 jako tzw. specjalny obszar ochrony siedlisk, **Aleja Pachnicowa** – rząd wierzb, rosnących wzdłuż drogi ze Szpondowa do Dalanówka w gminie Płońsk, stanowiących siedlisko pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*) - najbogatsze ze znanych stanowisk tego chrząszcza na Mazowszu.

Zainteresowanym przyrodą Ziemi Płońskiej warto polecić znajdujące się na niej przyrodnicze **ścieżki dydaktyczne**. Najdłuższą z nich, bo aż 10-kilometrową, jest rowerowa **ścieżka dydaktyczna przez Naruszewski Obszar Chronionego Krajobrazu** na terenie gminy Załuski z 5 przystankami edukacyjnymi: 1/*Rola grzybów i owadów*, 2/*Ochrona przyrody*, 3/*Drzewostan zachowawczy świerka*, 4/*Wyłączony drzewostan nasienny*, 5/*Mrowisko i jego mieszkańcy*. W **kompleksie leśnym Złotopolice**, także w gminie Załuski, znajduje się **ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza** o długości 2,8 km, z 7 przystankami edukacyjnymi: 1/*Użytek ekologiczny*, 2/*Rola lasu*, 3/*Piętra i ich mieszkańcy*, 4/*Dokarmianie zwierzęcy*, 5/*Rady na odpady*, 6/*Drewno – doskonały produkt*, 7/*Ciekawostki z życia drzew*. **Ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Pólka-Raciąż**, przy gospodarstwie agroturystycznym *Sielanka*, o długości 1,5 km, ma 27 przystanków edukacyjnych. Kolejna **ścieżka dydaktyczna** znajduje się **przy restauracji Pod Akacjami w Sieklukach w gminie Dzierżążnia**. Przy zabytkowej leśniczówce Tustań koło Strzembowa w gminie Naruszewo wytyczona dwie trasy terenowych gier dydaktycznych: **Lekcja dendrologii i Leśne koło fortuny**.

Prawie wszystkie podmioty turystyczne Ziemi Płońskiej oferują możliwość korzystania z jej przyrodniczych walorów, gdyż są one na ogół położone w atrakcyjnych krajobrazowo i przyrodniczo miejscach. Najwięcej wiedzy o tych walorach i satysfakcji dostarczy jednak ich aktywne odkrywanie.

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

Edukacja młodych przyrodników, fot. Sielanka

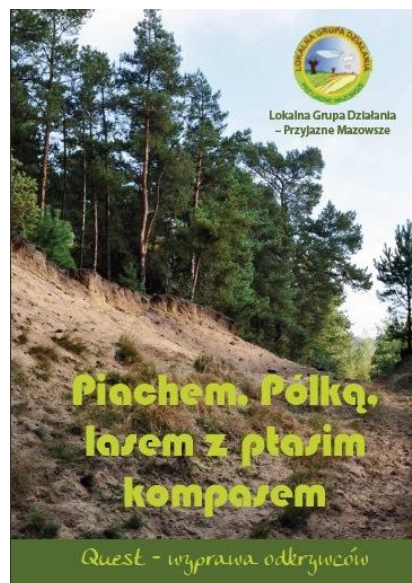
Podmiotem specjalizującym się w obszarze turystyki przyrodniczej jest gospodarstwo agroturystyczne *Sielanka*. Gospodarstwo leży w granicach Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Pólka-Raciąż i obejmuje 14 ha terenu z lasem i stawem oraz budynki noclegowe i socjalne z 2, 4 i 6-osobowymi pokojami, dużą świetlicą z piecem chlebowym, a także krytą ujeżdżalnię przystosowaną do organizowania ognisk i grilla. *Sielanka* oferuje m.in. program przyrodniczy dla dzieci i młodzieży pn. *Przyroda to przygoda*, obejmujący m.in. trzy bloki tematyczne: *Życie lasu*, *Ptaki Mazowsza* i *Ssaki Mazowsza*, na który składają się: wykład multimedialny, ćwiczenia terenowe i warsztaty laboratoryjne oraz gry i zabawy edukacyjne.

Edukacja młodych przyrodników – ciąg dalszy, fot. Sielanka

Kontakt z przyrodą w *Sielance* to także: *bird watching*, sploty Wkrą i Skrwą, rajdy konne po Zespole Przyrodniczo-Krajobrazowym Pólka-Raciąż, wycieczki rowerowe, przejażdżki wozem, wędkowanie, nordic walking. Specyficznym elementem oferty są questy, w tym trasa questingowa *Piachem, Półką, lasem z ptasim kompasem*.

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

Questing: zabawa-nauka na świeżym powietrzu, fot. LGD – Przyjazne Mazowsze

Kontakt: tel. 501 204 915, 509 691 181, sielanka@sielanka.com.pl

Szczegółowe informacje: www.facebook.com/sielanka-raciaz , www.przyrodatorprzygoda.pl , www.sielanka.com.pl

Dla miłośników wypoczynku na wodzie / nad wodą

Chociaż przeciętny mieszkaniec Polski nie kojarzy Ziemi Płońskiej z turystyką i rekreacją wodną, to lepiej zorientowani w temacie wodniacy znają kajakarskie i krajoznawcze walory rzeki Wkry. Rzeka ta, zwana w górnym biegu Nidą, a w środkowym - Działdówką, jest prawym dopływem Narwi o łącznej długości: 249 km. Przepływa przez wschodnią część obszaru: od okolic Dziektarzewa w gminie Baboszewo po Popielżyn Zawady w gminie Joniec. Rzeka ze względu na swój meandrowaty przebieg tworzy niezwykle malowniczy i ciekawy krajobraz. Stanowi więc popularny i atrakcyjny szlak kajakowy, a lokalnie wykorzystywana jest też jako kąpielisko. Jest także popularnym łowiskiem wędkarskim, występują w niej m.in.: płoć, leszcz, szczupak, boleń, brzana, jaź, kleń, krasnopióra.

Wkra na Ziemi Płońskiej jest bazą kilku firm organizujących wypoczynki na wodzie i nad wodą. Są to:

- firma **EL-DAW** w Jońcu, **oferująca organizację** spływów kajakowych, imprez integracyjnych dla firm, wypożyczanie kajaków w Jońcu i Sochocinie, w Jońcu (w pokojach z łazienkami lub na polu namiotowym) z wyżywieniem, usługi cateringowe. *EL-DAW* posiada dwie przystanie w malowniczych miejscach nad Wkrą: w Jońcu i w Sochocinie, w obu znajdują się bary. **Kontakt:** tel. 603 318 227, e-mail: W.Niepytalski@gmail.com
- firma **Mrzonka** w Jońcu, **podobnie jak EL-DAW oferująca organizację** spływów kajakowych, wypożyczanie kajaków i pobyty. *Mrzonka* posiada przystań w malowniczym miejscu w Jońcu nad Wkrą z wypożyczalnią kajaków, obiektami noclegowymi (dom całoroczny, domki holenderskie z łazienkami, domki drewniane, pole namiotowe), wiatą, polem namiotowym i barem. **Kontakt:** tel. 696 436 799, e-mail: jacek775@wp.pl, www.kajaki-mrzonka.pl
- firma **KAJA**, organizująca spływy i oferująca wypożyczanie kajaków, wypożyczanie rowerów oraz noclegi (w pokojach gościnnych i na polu namiotowym) i usługi gastronomiczne. Przystań *KAJA* położona jest we wsi Sobieski, w Nadwkrzańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Obiekt obejmuje całoroczny murowany budynek, pole namiotowe, bar, saunę, kąpielnię i grill. **Kontakt:** tel. 505 501 767, e-mail: przystan@kaja-sobieski.pl.
- wypożyczalnia kajaków **Ważka** w Kucharach Żydowskich, gm. Sochocin, oferująca wypożyczanie kajaków i organizację spływów kajakowych rzeką Wkrą. Wypożyczalnia czynna jest codziennie w sezonie letnim, w godz. 8.00-21.00. **Kontakt:** tel. 886 277 472, www.wazka.urloppolsce.pl.

fot. Ireneusz Kamiński

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

Obok Wkry, rzekami obszaru, na których odbywają się spływy są: Łydynia, Raciążnica i Sona. **Łydynia** to lewy dopływ Wkry, uchodzący do niej na północny-zachód od Sochocina. Na Ziemi Płońskiej znajduje się jej dość krótki, około 4-kilometrowy odcinek ujściowy. **Raciążnica** jest prawym dopływem Wkry o długości 57 km, uchodzącym do niej również w okolicach Sochocina. **Sona** to lewobrzeżny dopływ Wkry o długości 73 km. Na Ziemi Płońskiej przepływa m.in. przez Nowe Miasto, gdzie utworzono na niej sztuczny zbiornik, tzw. **Zalew Nowomiejski**.

Drugim ośrodkiem kajakarstwa na Ziemi Płońskiej jest Raciąż. Działa tu firma **Radek Kanu**, oferująca organizację spływów i wypraw kanu, a także sprzedaż kanu i zajęcia szkoleniowe. *kontakt: tel. 606 252 273, radekkanu@radekkanu.com.*

Tuż obok Raciąża działa **gospodarstwo agroturystyczne Sielanka**, w swojej bogatej ofercie posiadające także spływy Wkrą i Skrwą, wypożyczanie kajaków oraz wędkowanie. *Sielanka* leży na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Pólka-Raciąż i obejmuje 14 ha terenu z lasem i stawem oraz budynki noclegowe i socjalne z 2, 4 i 6-osobowymi pokojami, dużą świetlicą z piecem chlebowym, krytą ujeżdżalnią przystosowaną do organizowania ognisk i grilla. *kontakt: tel. 501 204 915, sielanka@sielanka.com.pl.*

Kilka podmiotów turystycznych Ziemi Płońskiej adresuje swoją ofertę do wędkarzy. Obok Sielanki są to: Agroturystyka Januszów w Barakach koło Sochocina (tel. 602-231-947) i Rancho Aksamitka w Gawłowie w gminie Nowe Miasto. Rancho obejmuje 3 ha wypoczynkowo-rekreacyjnego terenu ze stawem rybnym w wiejskiej mazowieckiej scenerii. Tworzą je: Dworek - pełen XIX i XX-wiecznych mebli i bibelotów, Hotelik – drewniany dom nad stawem, Aksamitna Wiata, Rybaczówka, stajnia i zbiór zbytkowych bryczek. Atutem Aksamitki jest wyżywienie - kuchnia staropolska. *kontakt: rancho@aksamit.net.pl, tel. 601 504 02.,*

Od niedawna miłośnicy wodnych wędrówek mogą uczestniczyć w organizowanym na przełomie maja i czerwca **Marszu Gwiazdzistym – Pieszko, Konno, Kajakiem, Rowerem przez Powiat Płoński**, który we współpracy z samorządami gminnymi organizuje Starostwo Powiatowe w Płońsku.

Najbardziej popularnym **kąpieliskiem** Ziemi Płońskiej, i miejscem licznych imprez rekreacyjnych i rozrywkowych, jest **Zalew Nowomiejski** - sztuczny zbiornik na rzece Sonie w Nowym Mieście, na wschodnim obrzeżu Krysko-Jonieckiego Obszaru Krajobrazu Chronionego, o powierzchni 31,6 ha. Jest też popularnym łowiskiem wędkarskim.

Zalew Nowomiejski, fot. LGD – Przyjazne Mazowsze

Dla miłośników czterech kopyt

Rolnicze i leśne tereny Ziemi Płońskiej stanowią doskonałe miejsce dla konnych przejażdżek i galopad. Odkryli to już dawno właściciele miejscowych stadnin i gospodarstw, którzy oferują tę możliwość także wszystkim chętnym o różnych poziomach umiejętności jeździeckich: od początkujących po zaawansowanych. Wśród nich są:

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Sielanka”** w Pólcie-Raciąż – jego oferta obejmuje: naukę jazdy konnej, ferie i wakacje w siodle, rajdy konne po Zespole Przyrodniczo-Krajobrazowym Pólka-Raciąż. Gospodarstwo obejmuje 14 ha terenu z lasem i stawem oraz budynki z 2, 4 i 6-osobowymi pokojami, dużą świetlicą z piecem chlebowym, krytą ujeżdżalnią przystosowaną do organizowania ognisk i grilla. Kontakt: tel. 501 204 915, sielanka@sielanka.com.pl.

Uroki jazdy konnej, fot. Sielanka

- **Zagroda Huculska „Ślepowrony”** w Ślepowronach w gminie Sochocin, oferująca m.in.: jazdę konną dla dzieci i dorosłych, konne rajdy jedno- i kilku dniowe, kuligi, skiring (jazdę na nartach za koniem), naukę łucznictwa konnego, hipoterapię, przejażdżki bryczką, a także: imprezy integracyjne, warsztaty artystyczne, wycieczki rowerowe i piesze po okolicy, mini rajdy KRK (konno-rowerem-kajakiem), narciarstwo biegowe (wypożyczalnia nart), a także noclegi w mongolskiej jurcie, indiańskich tipi, na polu namiotowym i w stodole. Kontakt: tel. 513 665 593; 511 037 266, zhslepowrony@wp.pl

- **Szkockie Rancho Wellnes & Spa** w Skarboszewie w gminie Naruszewo – na jego ofertę składają się: nauka ujeżdżania i układania koni, zawody i zabawy związane z jazdą konną, hodowla i sprzedaż koni. Rancho posiada nowoczesną halę do jazdy i oświetloną ujeżdżalnię. Kontakt: tel. 608 135 489, 602 227 086, szkockierancho@szkockierancho.pl

- **Stajnia Sarbiewo** w Sarbiewie w gminie Baboszewo, oferująca możliwość jazd konnych. Kontakt: tel. 602 534 418, e-mail: konrad.adamuszewski@interia.pl

Rumak w stajni Sarbiewo, fot. Ireneusz Kamiński

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

- **Pensjonat U Alexa** w Nowych Olszynach w gminie Załuski, oferujący naukę jazdy konnej oraz przejażdżki bryczką i kuligi. Kontakt: pensjonat@noweolszyny.pl tel. 692 399 883.
- **Gospodarstwo agroturystyczne Kalinka** w Pieńkach Rzewińskich w gminie Baboszewo, proponujące jazdę konną, przejażdżki bryczką i kuligi. Kontakt: tel. 507 976000; 23 661 2422
- **Gospodarstwo agroturystyczne Za lasem** w Załuskach, oferujące, obok własnych naturalnych produktów spożywczych, jazdę konną, przejażdżki bryczką i wozami oraz kuligi, jak również naukę obsługi koni. Kontakt: tel. 23 664 10 73, www.zalasem.cba.pl
- **Gospodarstwo agroturystyczne Koziołek** w Gawłowie w gminie Nowe Miasto 53; 05-192 Ciekryn, posiadające własną stajnię, w której oferuje: treningi ujeżdżania, naukę naturalnych metod prowadzenia koni, a także hotel dla koni i obozy jeździeckie. Kontakt: tel. 23 664-00-15, 605 604 096, www.cavaletto.info
- **Gospodarstwo agroturystyczne Skrawek Nieba** w Wichorowie w gminie Naruszewo, specjalizujące się w obsłudze rodzin z dziećmi proponuje przejażdżki wozem, kuligi dziecięce, oraz naukę jazdy konnej (w odległości 4 km). Kontakt: tel. 609-498-552; 517-036-409, widlaczki@poczta.onet.pl
- **Pałac Zdunowo** w Zdunowie w gminie Załuski, organizujący **pokazy koni andaluzyjskich**. Pałac położony jest w zabytkowym parku otoczonym polami. Posiada hotel z 21 pokojami dla 41 osób, restaurację, kawiarnię i bar, bibliotekę, salę bilardową, monitorowany parking. W 2012 roku otrzymał wyróżnienie *Najlepszej Pałacowej Restauracji w Polsce*. Kontakt: tel. 694 484 584, gm@palaczdunowo.pl

Wiosną (przełom maja i czerwca) miłośnicy czterech kopyt mogą wziąć udział w **Marszu Gwiazdzistym – Pieszko, Konno, Kajakiem, Rowerem przez Powiat Płoński**, który organizuje we współpracy z samorządami gminnymi Starostwo Powiatowe w Płońsku.

Dla miłośników dwóch kółek

Miłośnicy jazdy rowerowej znajdą na Ziemi Płońskiej warunki do jazdy zarówno terenowej, jak i szosowej. Będą też mogli wziąć w ciekawej imprezie krajoznawczej i w wyścigu kolarskim o wieloletniej tradycji.

Możliwość dotarcia w praktycznie każdy zakątek obszaru dają szlaki rowerowe o łącznej długości 294 km, wytyczone i oznakowane przez Rowerowy Klub Sportowo-Turystyczny LIMES w Płońsku przy udziale Towarzystwa Miłośników Ziemi Płońskiej. Ich. Wiodą drogami o mniejszym natężeniu ruchu, o dobrej nawierzchni, łącząc miejsca związane z historią Ziemi Płońskiej i atrakcyjne przyrodniczo. Są to:

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

Szlak czerwony – okalający Płońsk, długości ok. 100 km, początek i koniec szlaku w Baboszewie. Trasa: Baboszewo – Smardzewo – Kępa – Sochocin – Kuchary Żydowskie – Bolęcín – Królewo - Joniec – Proboszczewice – Przyborowice – Krysk – Naruszewo (Skarboszewo, Potyry) – Srebrna (Sobanice)– Żukowo – Kucice – Dzierżążnia – Baboszewo.

Szlak żółty – Zachód – Wschód, długości ok. 30 km. Trasa: Kucice (gm. Dzierżążnia) – Ilino – Płońsk – Strachowo – Joniec – Miszewo Wielkie – Nowe Miasto - Karolinowo – Rzy – Sochocin.

Szlak niebieski - Północ – Południe, długości ok. 85 km. Trasa: Mystkowo (gm. Baboszewo) – Gralewo – Raciąż – Drozdowo – Baboszewo – Arcelin – Płońsk – Wichorowo – Krysk – Kroczewo – Złotopolice – Kamienica – Kuchary-Skotniki – Czerwińsk nad Wisłą.

Opisane powyżej szlaki przecinają się, dają więc możliwość łączenia w dowolny sposób i tworzenia nowych tras.

Chociaż miłośnicy dwóch kółek najczęściej korzystają z własnego sprzętu, to chętni mogą też wynająć rowery kilku w atrakcyjnie położonych obiektach turystycznych oferujących także noclegi i wyżywienie, a nawet wynajem kajaków. Obiekty te mogą stanowić bazę, dającą możliwość zaplanowania bardzo ciekawego pobytu na Ziemi Płońskiej, łączącego różne formy aktywnego i biernego wypoczynku. Są to:

- położone ok. 3 km od Raciąża **gospodarstwo agroturystyczne Sielanka**. Gospodarstwo leży na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Pólka-Raciąż i obejmuje 14 ha terenu z lasem i stawem oraz budynki noclegowe i socjalne z 2, 4 i 6-osobowymi pokojami, dużą świetlicą z piecem chlebowym, krytą ujeżdżalnią przystosowaną do organizowania ognisk i grilla. Dysponuje wypożyczalnią rowerów i organizuje wycieczki rowerowe, m.in. szlakami przemarszu wojsk Jagiełły i napoleońskich. Kontakt: tel. 501 204 915, 509 691 181, e-mail: sielanka@sielanka.com.pl,

- **przystań Kaja**, położona jest w historycznej wsi Sobieski nad rzeką Wkrą, w spokojnej i cichej wiejskiej lokalizacji na terenie Nadwkrzańskiego Parku Krajobrazowego. Obiekt obejmuje całoroczny murowany budynek, pole namiotowe, bar, saunę i banię, grill, wypożyczalnię kajaków i wypożyczalnię rowerów. Kontakt: tel. 505 501 767, e-mail: przystan@kaja-sobieski.pl,

Wypożyczalnia rowerów Kaja, fot. Ireneusz Kamiński

- **Centrum Rozrywki i Rekreacji AGROTOUR** w Sobanicach w gminie Naruszewo, organizujące m.in. imprezy integracyjne, imprezy rodzinne, pikniki rodzinne w *Centrum Afryki*: zwiedzanie Muzeum Afryki, zajęcia w wiosce afrykańskiej. CRiR AGROTUR Sobanice oferuje noclegi i wyżywienie i dysponuje 35 rowerami (a także 2 samochodami terenowymi UAZ, 1 samochodem ciężarowym KRAZ, 28 quadami, 7 motocyklami krossowymi, 8 buggy, 2

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

kulami do zorbingu itd.). Posiada: pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej, boisko do siatkówki, boisko do koszykówki, boisko do kometki, mosty linowe, wieżę do zjazdów itd. Kontakt: tel. 505 809 685, e-mail: sobanice1@wp.pl

• **Gospodarstwo agroturystyczne *Za lasem*** w Załuskach, oferujące gościom, obok własnych naturalnych produktów spożywczych, jazdy konnej, przejażdżek bryczką i wozami, także wycieczki rowerowe. Kontakt: tel. 23 664 10 73, www.zalasem.cba.pl

Miłośnicy dwóch kółek i przyrody mogą przejechać **dydaktyczną ścieżką rowerową przez Naruszewski Obszar Chronionego Krajobrazu** w gminie Załuski, o długości 10 km, z 5-cioma przystankami edukacyjnymi poświęconymi: 1/ roli grzybów i owadów, 2/ ochronie przyrody, 3/ drzewostanowi zachowawczemu świerka, 4/ wyłączonemu drzewostanowi nasiennemu, 5/ mrowisku i jego mieszkańcom.

Amatorzy rowerów o zacięciu sportowym mogą wziąć udział w organizowanych co roku 1 maja w Baboszewie: ***Międzynarodowym Wyścigu Kolarskim o Memoriał Andrzeja Trochanowskiego*** i ***Otwartych Amatorskich Mistrzostwach Powiatu Płońskiego w Kolarstwie Szosowym***.

Amatorzy turystyki rowerowej będą mile widzianymi uczestnikami ***Marszu Gwiazdzistego – Pieszko, Konno, Kajakiem, Rowerem przez Powiat Płoński***, który na przełomie kwietnia i maja organizuje we współpracy z samorządami gminnymi Starostwo Powiatowe w Płońsku.

Dla miłośników sportu

Rosnąca grupa miłośników uprawiania sportu znajdzie na Ziemi Płońskiej zaskakująco bogatą ofertę obiektów oraz imprez sportowych. Możliwość uprawiania sportu przez cały rok dają hale sportowe:

- Hala Sportowo-Widowiskowa w **Baboszewie** o wymiarach: 44m x 26m, przystosowana do gry w piłkę ręczną, koszykówkę, siatkówkę, halową piłkę nożną. Dostępność hali: pon. – pt., godz. 16.00 -21.00. Przy hali znajdują się: aula ze stołami do tenisa stołowego, , siłownia dla 18 osób, sala korekcyjno-gimnastyczna o wymiarach 10m x 6m, sauna i boisko zewnętrzne z oświetleniem o wymiarach 40x24 m, pokryte sztuczną trawą, przystosowane do gry w piłkę ręczną, mini-piłkę nożną i tenisa ziemnego. Rezerwacja: tel. 23 661 19 25, 606 667 957, e-mail: gminababoszewo@interia.pl ;
- Hala sportowa w **Naruszewie**, przystosowana do gry w tenisa stołowego, koszykówkę, siatkówkę, halową piłkę nożną. Możliwość wynajęcia sprzętu sportowego. Dostępna w popołudnia i weekendy. Rezerwacja: pon. – pt., godz. 8.00 -16.00, tel. 501 025 936
- Hala sportowa w **Nacpolsku**, gm. Naruszewo, przystosowana do gry w tenisa stołowego, koszykówkę, siatkówkę, halową piłkę nożną. Dostępna: śr., pt., sob. w godz. 17.00-20.00 w czasie roku szkolnego. Rezerwacja: tel. 23 663 20 02
- Hala sportowa przy Zespole Szkół im. Integracji Europejskiej w **Nowym Mieście** o wymiarach 42m x 24m, przystosowana do gry w piłkę ręczną, koszykówkę, siatkówkę, halową piłkę nożną. Dostępna: wt. – sob., godz. 18.00 -21.00.
- Hala sportowa w **Sochocinie** o wymiarach 42m x 24m, przystosowana do gry w: piłkę ręczną, koszykówkę, siatkówkę, halową piłkę nożną, badmintona, tenisa ziemnego. Dostępna: pon.-pt., godz. 17.00-20.00. Rezerwacja: tel. 23 661 85 49
- Hala sportowa w **Siedlinie**, gm. Płońsk, obejmująca: boisko do piłki nożnej, boisko do piłki ręcznej, boisko do koszykówki, boisko do siatkówki plażowej. Czynna całodobowo, możliwość wypożyczania sprzętu sportowego w godz.8.00-16.00. Rezerwacja: tel. 23 662 31 48, 662 41 74.
- Sala sportowa przy SP, **Stare Gralewo**, gm. Raciąż
- Sala sportowa przy SP, **Kodłutowo**, gm. Raciąż
- Sala sportowa przy Zespole Szkół, **Koziebrody**, gm. Raciąż
- Sala sportowa przy Zespole Szkół, **Unieck**, gm. Raciąż
- Sala sportowa przy Zespole Szkół, **Krajkowo**, gm. Raciąż
- Sala sportowa przy ZSO, **Kroczewo**, gm. Załuski
- Sala sportowa przy ZSO, **Szczytno**, gm. Załuski

Oczywiście, jeśli pozwala na to pogoda, do dyspozycji chętnych są też obiekty pod gołym niebem. Najlepsze z nich to:

- Kompleks sportowy w **Arcelinie**, gm. Płońsk: pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej, , boisko do koszykówki i siatkówki. Czynny całodobowo, możliwość wypożyczania sprzętu sportowego w godz. 8.00-16.00. Rezerwacja: tel. 23 662 24 37
- Boisko wielofunkcyjne przy ZSO w **Kroczewie**, gm. Załuski, dostępne: popołudniami i w weekendy. Rezerwacja: tel. 23 661 96 17, 23 661 96 05
- Boisko wielofunkcyjne przy Miejskim Zespole Szkół w **Raciążu**, ul. Kilińskiego 62b, Czynne: pon. – pt., godz. 16.00 – 18.00, sob.-nd., godz. 10.00-17.00. Rezerwacja: tel. 23 679 11 81.

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

- Miejskie Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w **Raciążu**, ul. Parkowa 14. Czynne: godz. 8.00-19.00. Rezerwacja: tel. 23 679 10 78, e-mail: mckraciaz@op.pl
- Stadion Miejski w **Raciążu**, czynny codziennie, godz. 8.00 - do zmroku. Rezerwacja: tel. 23 679 10 78

• Hotel *BoniFaCio Spa & Sport Resort****** w **Kępie k. Sochocina** - oferuje gościom możliwość korzystania z basenu krytego i zewnętrznego, sauny suchej i mokrej, hammam, oraz z zewnętrznych boisk, atestowanych tras biegowych i rowerowych a także „siłowni w lesie”.
Informacje: telefon 23 651 24 00, www.hotelbonifacio.pl

• Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji w **Płońsku**, ul. Kopernika 3; hala sportowa o wymiarach 54m x27m, z salą fitness, siłownią, boisko wielofunkcyjne - czynne codziennie w godz. 10.00 -22.00, stadion i boiska treningowe, boiska do siatkówki plażowej, kryta pływalnia z basenami: sportowym, do nauki pływania, rekreacyjno-rehabilitacyjnym, zjeżdżalnią, solarium i sauną. Rezerwacja: tel. 23 662 27 01, e-mail: mcsir@op.pl

Ziemia Płońska sportem stoi. Corocznie odbywa się tu szereg imprez, w których oczywiście zawsze można kibicować, ale też w wielu brać udział. Oto ich lista:

- w styczniu: *Ogólnopolski Turniej Piłki Koszykowej Mężczyzn z okazji Wyzwolenia Płońska, Płońsk*, organizator: MCSiR Płońsk;
- w marcu: *Grand Prix Gminy Baboszewo w Tenisie Stołowym, Baboszewo*;
- w maju: *Międzynarodowy Wyścig Kolarski o Memoriał Andrzeja Trochanowskiego i Otwarte Amatorskie Mistrzostwa Powiatu Płońskiego w Kolarstwie Szosowym, Baboszewo* (1 maja); *Bieg Wiosny, Raciąż*; *Otwarte Mistrzostwa Płońska w Tenisie Stołowym* (deblowe), **Płońsk**, organizator: MCSiR;
- w czerwcu: *Miejsko-Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze Jednostek OSP, gmina Płońsk*
- w czerwcu/lipcu: *Turniej Rodzinny* (piłki nożnej), **Baboszewo**
- w lipcu: *Turniej Tenisa Ziemnego o Puchar Wójta Gminy Płońsk, gmina Płońsk*
- w lipcu/sierpniu: *Festyn rodzinny* i zawody sportowe, Zalew Nowomiejski, **Nowe Miasto** (w każdą niedzielę)
- w sierpniu: *Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Płońsk, gmina Płońsk*
- we wrześniu: *Grand Prix Gminy Baboszewo w Tenisie Stołowym, Baboszewo*; *Otwarte Mistrzostwa Płońska w Tenisie Ziemnym* (singlowe), **Płońsk**, organizator: MCSiR; *Ogólnopolski Turniej Plażowej Piłki Siatkowej o Puchar Dyrektora MCSiR, Płońsk*, organizator: MCSiR
- w listopadzie: *Wojewódzki Turniej Piłki Siatkowej Mężczyzn z okazji Święta Niepodległości, Płońsk*, organizator: MCSiR

Inne imprezy stałe – o zmiennych terminach: *Grand Prix - Puchar Wójta Gminy Naruszewo w Tenisie Stołowym, Nacpolsk, Naruszewo*; *Turniej Halowej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Naruszewo, Nacpolsk, Naruszewo*

Dla miłośników kultury

Wakacyjny lub weekendowy wypoczynek na Ziemi Płońskiej nie musi oznaczać braku kontaktu z kulturą. Ten przeważająco wiejski obszar posiada całkiem ciekawą ofertę kulturalną.

Miłośnicy literatury znajdą w każdej z gmin obszaru placówki biblioteczne - w: Baboszewie, Mystkowie i Sarbiewie – (gm. Baboszewo), Dzierżąni, Jońcu, Naruszewie, Nacpolsku (gm. Naruszewo), Nowym Mieście, Płońsku, Raciążu, Sochocinie i Załuskach. Miejska Biblioteka Publiczna w Płońsku organizuje w okresach luty-maj i wrzesień-grudzień *Płoński Salonik Literacki*. Także i dzieci znajdą ofertę dla siebie – ta sama biblioteka organizuje w miesiącach: marzec, maj, czerwiec i wrzesień cykl spektakli teatralnych *Pokochaj książkę przez teatr*.

Także z myślą o miłośnikach literatury, z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Ziemi Płońskiej stworzono w Płońsku ***Turystyczny Szlak Sienkiewiczowski***, prowadzący przez miejsca związane z pobytem Henryka Sienkiewicza w Poświętnem i przez miejsca nazwane jego imieniem. Jego pobyt w majątku Weyherów w Poświętnem, gdzie pracował jako guwerner syna tej ziemiańskiej rodziny, trwał tylko rok (1865 - 1866), ale był to okres przełomowy w jego życiu - tu w wieku 19 lat napisał swoją pierwszą powieść, pt. *Ofiara* (nigdy nie opublikowaną), rozpoczynając swoją działalność literacką, która uczyniła go jednym z najważniejszych pisarzy polskich i laureatem Nagrody Nobla. Trasa obejmuje:

- park w Poświętnem na terenie Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, Alejka Oleńki, kamień z napisem "*Dokąd zmierzasz, Człowieku... Henrykowi Sienkiewiczowi w 140 rocznicę jego pobytu w Poświętnem - Płońszczenie*";
- dworek Weyherów w Poświętnem zwany *Sienkiewiczówką*;
- restaurację *Poświętne* (na terenie MODR), specjalność: roladki sienkiewiczowskie w sosie grzybowym z kaszą gryczaną i buraczkami;
- restaurację *Chata u Górala* w Płońsku, specjalność: placek Zagłoby
- Miejską Bibliotekę Publiczną im. Henryka Sienkiewicza w Płońsku, z salonikiem literackim w czytelni poświęconym pisarzowi, ławeczką z atrybutami pisarskimi noblisty, zbiorem dzieł wszystkich H. Sienkiewicza, biografiami i opracowaniami dotyczącymi życia i twórczości pisarza i epoki polskiego pozytywizmu;
- *Klubokawiarnię 78*, specjalność: koktajl *Słodkie usta Danuśki*;
- cmentarz przy ul. Kopernika z zabytkowym grobem rodziny Weyherów;
- I Liceum Ogólnokształcące im. H. Sienkiewicza, z pomnikiem pisarza przed szkołą, płaskorzeźbą pisarza w holu szkoły, wystawą rzeźb postaci sienkiewiczowskich, wystawami poświęconymi patronowi szkoły, pamiątkami ze zlotów szkół sienkiewiczowskich, i corocznie organizowanymi w rocznicę śmierci *Dniami Patrona*;
- restaurację "Róża", ul. Kolejowa 1a, specjalność: *Salatka Maryni Połanieckiej*.

Szczególnym wydarzeniem literackim, obchodzonym w maju na Ziemi Płońskiej, są *Międzynarodowe Dni Ks. Macieja Sarbiewskiego* o wieloletniej tradycji. Imprezy w ich ramach, organizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Płońsku i Academia Europea Sarbiewiana odbywają się w Płońsku i w Sarbiewie – miejscu urodzenia 'chrześcijańskiego Horacego'.

Miłośnicy muzyki także znajdą coś dla siebie. Co roku w maju w Złotopolicach (tak, tych z serialu Złotopolscy !) w gminie Załuski odbywają się koncerty fortepianowe w plenerze pn.

Złotopolickie Pejzaże Muzyczne, a w Płońsku - **Festiwal Muzyki Barokowej**. Ucztą dla miłośników muzycznego folkloru są odbywające się od wielu lat w Płońsku, na przełomie czerwca i lipca, **Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne 'Kupalnocka'**. W trzeci weekend sierpnia, także w Płońsku, ma miejsce **Europejska Parada Orkiestr Dętych**. We wrześniu w Raciążu odbywa się **Rap Festiwal**, a w okresie od października do grudnia w Sochocinie - **Koncertowa Jesień** - cykl imprez obejmujących m.in. koncerty i spotkania z ludźmi estrady. Listopad to tradycyjna pora **Płońskich Zaduszek Muzycznych 'Pamięć za Serce'**.

Goście Ziemi Płońskiej mogą korzystać z oferty kilku ośrodków kultury: w **Płońsku**, **Nowym Mieście**, **Raciążu** i **Sochocinie**. Praktycznie przez cały rok organizują one szereg imprez, takich jak:

- w styczniu: **Noworoczny Koncert Kolęd** w Płońsku, **Koncert Kolęd** w Sochocinie, **Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy** (w Płońsku, Sochocinie i Raciążu);
- w marcu: widowisko plenerowe **Misterium Męki Pańskiej** w Płońsku, **Koncert z okazji Dnia Kobiet** w Sochocinie;
- maju: **Majówkę** i **Dzień Raciąża** w Raciążu, wspomniane **Międzynarodowe Dni Ks. Macieja Sarbiewskiego**, **Święto Konstytucji 3 Maja** i **Koncert z okazji Dnia Matki** w Sochocinie, wspomniane **Złotopolickie Pejzaże Muzyczne** i **Festiwal Muzyki Barokowej** w Płońsku; organizator: MCK Płońsk
- czerwcu: **Festyn z okazji Dnia Dziecka** w Sochocinie, Festyn **Powitanie lata** w Baboszewie, **Mazowieckie Dni Rolnictwa** w Poświętnem, **Festiwal Truskawki** w gminie Załuski, **Jarmark Nowomiejski – od przeszłości do teraźniejszości** w Nowym Mieście (w ostatni weekend)

Festiwal Truskawki, fot. LGD-Przyjazne Mazowsze

- czerwcu/lipcu: wspomniane **Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne 'Kupalnocka'** w Płońsku;
- w lipcu: **Dni Sohocina** oraz **Akcja 'Lato'** w Raciążu;
- w lipcu/sierpniu: **Festyn rodzinny i zawody sportowe** nad Zalewem Nowomiejskim (w każdą niedzielę) i akcja **Animacja dla dzieci** w Płońsku;
- w sierpniu: **Festyn letni** w Raciążu, wspomniana **Europejska Parada Orkiestr Dętych** oraz **Festiwal Teatrów Lalkowych i Ulicznych 'Calineczka'** – obie imprezy w Płońsku;
- we wrześniu: **Płońskie Gminne Dożynki** w gminie Płońsk, wspomniany **Rap Festiwal** w Raciążu, **Dni Patrona Płońska św. Michała Archanioła** i **Jarmark św. Michała** w Płońsku, **Dni Kukurydzy i Buraka**, **Jesienny Jarmark 'Od pola do stołu'** w Poświętnem;

Dożynki w gminie Płońsk, fot. LGD –Przyjazne Mazowsze

- w okresie październik – grudzień: wspomniana **Koncertowa Jesień** (koncerty, dyskoteki, spotkania z ludźmi teatru, filmu i estrady) w Sochocinie;
- w listopadzie: **Andrzejki** w Sochocinie i wspomniane **Płońskie Zaduszki Muzyczne 'Pamięć za Serce'** w Płońsku;
- w grudniu: **Mikołajki** w Sochocinie i **Wigilia Miejska** i **Powitanie Nowego Roku** w Płońsku. Część imprez odbywa się w zmiennych terminach: w kościołach w Kamienicy lub Kroczewie w gminie Załuski w maju lub listopadzie organizowane są koncerty patriotyczne, a w Płońsku - w styczniu, marcu, maju, listopadzie - mają miejsce wieczory kameralne z udziałem znanych i lubianych artystów pod wspólnym szyldem **Biesiady Artystycznej**.

Ofertę kulturalną Ziemi Płońskiej tworzą także **kino Kalejdoskop**, **Galeria „P”**, **Izba Pamięci Ben Guriona**, **Izba Pamięci ks. Macieja K. Sarbiewskiego**, ekspozycja malarstwa **Zbigniewa Jaskierskiego** w Miejskim Centrum Kultury, **Pracownia Dokumentacji Dziejów Miasta** – wszystkie te placówki w Płońsku, oraz **Izba Pamiątkowa Guzikarstwa** w Sochocinie i **Muzeum Afryki w Sobanicach** w gminie Naruszewo.

Dla miłośników historii i tradycji

Szlak wczesnośredniowiecznych grodzisk

Miłośnicy średniowiecza mogą szlakiem wczesnowiecznego osadnictwa na Ziemi Płońskiej, a konkretnie pozostałości grodzisk – od *Wodnej Góry* w **Raciążu** przez **Biele** (gm. Sochocin), *Łysą Górę* w **Płońsku**, *Kopiec* w **Radzyminie** (gm. Naruszewo), otoczone mokradłami grodzisko koło **Pieścideł** (gm. Naruszewo) po *Gajek* w **Radzikowie** (gm. Czerwińsk)

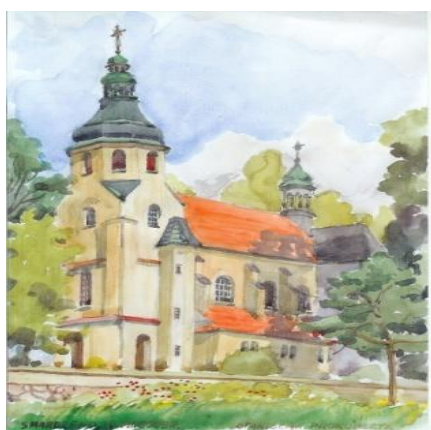
Szlak zabytkowych kościołów

Miłośnikom dawnej architektury sakralnej polecamy podróż szlakiem zabytkowych kościołów. Jest ich na Ziemi Płońskiej wiele. Do najcenniejszych należą: romańska bazylika w **Czerwińsku nad Wisłą**, gotyckie kościoły w: **Dziętkarzewie** (gm. Baboszewo), **Krajkowie** (gm. Raciąż), **Nowym Mieście** i **Płońsku**, a także klasycystyczny w **Jońcu** czy kościoły pierwotnie gotyckie, a potem przebudowane: w **Krysku** (gm. Naruszewo), **Starym Gralewie** (gm. Raciąż) i **Guminie** (gm. Dzierżążnia). Ciekawe i robiące wrażenie są również te młodsze - neogotyckie: we **Wronie** (gm. Joniec), **Baboszewie**, **Sochocinie** i **Raciążu**, neobarokowe: w **Radzyminie** (gm. Naruszewo) i *Koziebrodach* (gm. Raciąż), czy też zbudowane w stylu narodowym: w *Skołatowie* (gm. Dzierżążnia) i *Kroczewie* (gm. Załuski).

Kościół w Dziętkarzewie, fot. LGD – Przyjazne Mazowsze; Kościół w Krysku, fot. Ireneusz Kamiński

Ważne dla wiernych wyznania rzymsko-katolickiego kościoły znajdują się w *Koziebrodach* w gminie Raciąż oraz w *Smardzewie* w gminie Sochocin. Oba - od wielu dziesiątek lat, a nawet wieków - są ośrodkami kultu maryjnego, *Smardzewo* - od 2. połowy XVII, a *Koziebrody* – od co najmniej początku XVIII wieku

Sanktuarium NMP w Smardzewie - akwarela St. Prokopczyka, fot. LGD

– Przyjazne Mazowsze

Szlak kościołów drewnianych

Sz szczególnie ciekawą kategorię zabytków architektury stanowią kościoły drewniane. Warto pokonać łączącą je trasę, by obejrzeć je wszystkie: poczynając od **Królewa** (gm. Joniec), przez **Sarbiewo** (gm. Baboszewo), **Unieck** (gm. Raciąż), **Kucice** (gm. Dzierżążnia), **Żukowo** (gm. Naruszewo), **Naruszewo**, po położone w gminie Czerwińsk nad Wisłą kościoły w **Radzikowie**, **Grodźcu** i **Chociszewie**.

Szlakiem innych religii

Ziemia Płońska była i jest także domem wyznawców innych religii niż dominująca rzymsko-katolicka. Do II wojny światowej największą mniejszość religijną stanowili tu wyznawcy **judajizmu**. W Płońsku i Nowym Mieście stanowili oni blisko połowę mieszkańców, w Raciążu – ponad jedną trzecią, a w Sochocinie – jedną czwartą. W efekcie celowego niszczenia przez okupanta, zaniedbań okresu PRL-u i naturalnego procesu niszczenia (wiele z nich było drewnianych), obiekty żydowskiej kultury materialnej są dość nieliczne, Są to m.in.: dawna **bożnica**, obecnie szkoła, z końca XIX wieku - w **Raciążu**, pozostałości XIX-wiecznych **kirkutów** w: **Płońsku**, **Raciążu**, **Sochocinie** i **Nowym Mieście** oraz **kamienica w Płońsku**, w której mieszkał **Ben Gurion**, twórca państwa Izrael.

Mniej liczną grupę wyznaniową stanowili ewangelicy, na ogół koloniści niemieccy lub ich potomkowie. Śladem ich życia na Ziemi Płońskiej jest cmentarz w **Grabiu** (gm. Nowe Miasto) z I połowy XX wieku.

Kościółem, który powstał na początku XX wieku w Płocku, początkowo jako ruch reformatorski w obrębie kościoła rzymsko-katolickiego, który zyskał dość wielu zwolenników, także na Ziemi Płońskiej, jest **Starokatolicki Kościół Mariawitów**. Odrzucony przez Watykan przybrał instytucjonalną formę niezależnego od papieża kościoła. Kościół i cmentarz tej grupy wyznaniowej z początku XX wieku znajdują się w **Radzyminku** (gm. Naruszewo), a w **Lisewie** (gm. Płońsk) można oglądać murowaną kaplicę Mariawitów, z tego samego okresu.

Szlak zabytków kultury ziemiańskiej

Ziemia Płońska jako obszar od wieków rolniczy była miejscem życia wielu ziemiańskich rodzin. Pozostały po nich dość liczne obiekty, głównie dwory i dworki, w mniejszym stopniu – budynki gospodarcze i przemysłowe. Do najciekawszych należy dwór Weyherów w **Poświętnem** (dziś część Płońska), a to za sprawą Henryka Sienkiewicza, który pracował w nim jako nauczyciel domowy. Do najbardziej okazałych należy dwór rodziny Jaworowskich w **Zdunowie**, z początku XX wieku, dziś – elegancki obiekt hotelowo-restauracyjny. Interesujący XVIII-wieczny zespół dworsko-parkowy znajduje się w **Kucharach-Skotnikach** w gminie Czerwińsk, odbudowany po zniszczeniach okresu PRL-u przez nowych właścicieli. Świadkiem ciekawej historii **Kuchar Żydowskich** w gminie Sochocin jest dwór rodziny zasłużonej Posnerów. Przybyły z Finlandii w XVIII w. rabin Salomon Posner założył tu jedną z pierwszych na ziemiach polskich manufaktur włókienniczych i, co było ewenementem, osadzał na roli rodziny żydowskie. W XIX w., tak jak w Sochocinie, produkowano tu guziki z muszli. W czasie II wojny światowej działał hitlerowski karny obóz pracy, w którym śmierć poniosło wielu Żydów. W **Nacpolsku** w gminie Naruszewo znajduje się otoczony parkiem XIX-wieczny pałac

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

Dembowskich oraz oficyna, most, brama główna, rządcówka, czworaki, trojaki, ośmioraki, oranżeria, powozownia, stajnie, kuźnia, chlew, obora, także drewniany zajazd.

Obelisk upamiętniający ofiary obozu w Smardzewie, fot. Ireneusz Kamiński

Inne miejscowości na Ziemi Płońskiej, w których zachowały się zabytkowe dwory to: **Kaczorowy, Dobrska, Kraśniewo, Niedróż Młody i Żukowo Wawrzonki** - w gminie Raciąż, **Bogusławice, Ćwiklin, Ćwiklin-Dalanówko, Koziminy Nowe, Skarżyn, Strachówko i Szpondowo** – w gminie Płońsk, **Rzewin, Dłużniewo, Dramino i Dziektarzewo** – w gminie Baboszewo, **Siekluki, Wilamowice, Skołatowo i Gumino** - w gminie Dzierżążnia, **Popielżyn Zawady** w gminie Joniec, **Radzymin, Krysk Stary, Zaborowo, Strzembowo, Skarboszewo, Wichrowo i Wróblewo** – w gminie Naruszewo, **Miszewo** – w gminie Nowe Miasto, **Niewikła** – w gminie Sochocin, **Szczytno i Załuski** w gminie Załuski.

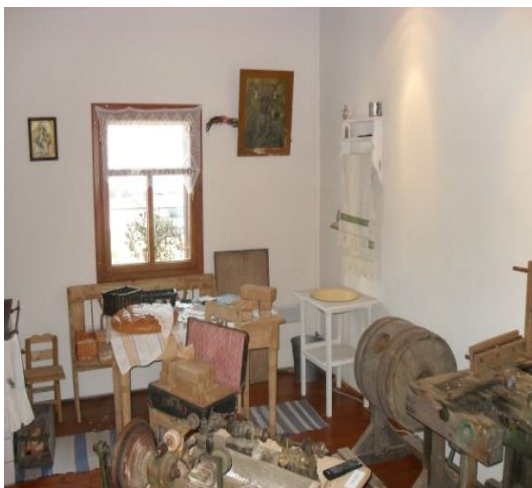
Wśród zabytków przemysłowych są: młyn wodny w **Wierzbicy Pańskiej** (gm. Dzierżążnia), gorzelnie w **Radzyminie** i **Żukówku** w gminie Naruszewo i w **Przybojewie** w gminie Czerwińsk nad Wisłą oraz młyny w **Grabiu** (gm. Nowe Miasto), **Baboszewie** i **Jońcu**.

Szlakiem żołnierskich mogił

Świadectwem burzliwych dziejów Ziemi Płońskiej są mogiły i cmentarze wojenne. Na cmentarzu w Dziektarzewie w gminie Baboszewo znajduje się mogiła powstańców styczniowych 1863 roku. Kampania I wojny światowej z 1915 roku pozostawiła tu aż trzy nekropolie: w **Drozdowie-Sienkaczu** w gminie Raciąż, **Lutomierzynie** w gminie Baboszewo i w **Nowym Mieście**. Polskich żołnierzy poległych w czasie wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku pochowano w zbiorowych mogiłach na cmentarzach w **Jońcu**, pobliskim **Królewie** i Płońsku. Żołnierze Kampanii Wrześniowej 1939 roku leżą na cmentarzu w **Płońsku**. Ofensywa Armii Czerwonej w styczniu 1945 roku pozostawiła za sobą blisko 2 i pół tysiąca żołnierzy pochowanych na cmentarzu w **Bolęcinie** w gminie Sochocin.

Mazowiecka stolica guzików

Bardzo ciekawym obiektem, powstałym z inicjatywy mieszkańców **Sochocina** przy wsparciu samorządu gminy, jest **Izba Pamiątkowa Guzikarstwa**, dokumentująca blisko 100-letnią tradycję produkcji guzików z muszli rzecznych i morskich. Produkcja opierała się na systemie nakładczym, a guziki skupowane były przez kupców i wywożone. To niewielkie, ale unikalne muzeum prezentuje narzędzia i gotowe produkty, a także wiele zdjęć i dokumentów związanych z epoką i tym rzemiosłem. Ekspozycję uzupełnia również ciekawy film dokumentalny.

Izba Guzikarstwa w Sochocinie - fragment ekspozycji, fot. LGD

– Przyjazne Mazowsze

Imprezy

Pamięć minionych czasów i wydarzeń odświeżają odbywające się na Ziemi Płońskiej związane z nimi imprezy. W kwietniu, w rocznicę zbrodni katyńskiej, Miejskie Centrum Kultury organizuje rocznicowe obchody pod nazwą **Płońskie Dęby Pamięci**. Rocznicą uchwalenia **Konstytucji 3 Maja** jest uroczyste obchodzona w Sochocinie. Także w Sochocinie odbywają się w sierpniu uroczystości z okazji **Bitwy nad Wkrą 1920 roku**. Bardzo widowiskową formą uczczenia obrony przed bolszewikami jest rekonstrukcja historyczna **Szarży Arcelińskiej 1920 roku** w, jakże by inaczej, Arcelinie w gminie Płońsk. W październiku ulicami Płońska przechodzi **Marsz Milczenia**, upamiętniający likwidację getta żydowskiego w październiku 1942 roku. 11 listopada w Sochocinie odbywają się uroczystości z okazji Święta Niepodległości.

Rekonstrukcja historyczna Szarży Arcelińskiej 1920, fot. LGD

– Przyjazne Mazowsze

Dla miłośników sielskiej wsi

Ziemia Płońska to dla mieszkańców pobliskich miast możliwość wypoczynku w ciszy i spokoju oraz bliskim kontakcie z naturą. Można tu znaleźć oferty zakwaterowania i wyżywienia o każdym standardzie: gospodarstwa agroturystyczne, pensjonaty i komfortowe hotele. Co ważniejsze ich oferta na ogół obejmuje też różnorodne możliwości atrakcyjnego spędzenia czasu – zachęcamy do zapoznania się z nią na ich stronach internetowych lub telefonicznie.

Oczekiwania nawet najbardziej wymagających, ale też o najzasobniejszych portfelach, powinny spełnić: **BoniFaCio Spa & Sport Resort****** w Kępie koło Sochocina - www.hotelbonifacio.pl , **Pałac Zdunowo** w Zdunowie, gm. Załuski - www.palaczdunowo.pl oraz **Szkockie Ranczo Wellnes & Spa** w Skarboszewie w gminie Naruszewo - www.szkockieranczo.pl i to zarówno w odniesieniu do noclegów, jak i wyżywienia.

*BoniFaCio Spa & Sport Resort****, fot. Ireneusz Kamiński*

Dobre warunki noclegu i dobrą kuchnię oferują także obiekty o charakterze pensjonatów: **Pensjonat U Alexa** w Nowych Olszynch, gm. Załuski - www.noweolszyny.pl , **Dwór **** w Dłużniewie, gm. Baboszewo - www.gospoda-na-mazowszu.pl i dwa obiekty o nazwie **Dworek Marzenie****: w Przyborowicach Górnych, gm. Załuski i w Strachowie, gm. Płońsk - www.dworekmarzenie.pl

Nie tylko przejeżdżających przez Ziemię Płońską tranzytem ugoszczą **Hotel i Restauracja Gród Mazowiecki** w Szymakach – tel. 607 684 950, 603 055 844 i **Hotel Bizarro** w Cempkowie - www.zajazdbizarro.pl - oba przy drodze krajowej nr 7 oraz **Motel Arkadia** w Raciążu – tel. 508 187 326, 509 642 770. Zaś nie tylko do grup sportowych swoją ofertę adresuje **hotel przy hali sportowej** w Sochocinie - tel. 23 661 85 49

Kategorią samą w sobie, dla wielu stanowiącą esencję wypoczynku na wsi są **gospodarstwa agroturystyczne**. Jest ich na tyle dużo i mają tak bogatą i różnorodną ofertę, że każdy mieszczuch znajdzie odpowiednie dla siebie i swojej rodziny miejsce wypoczynku, jak również odpowiadającą im kuchnię oraz formy aktywności (jeśli zdecydują się na taką). Są to:

- gospodarstwo agroturystyczne **Rancho Aksamitka**, Gawłowo 2, gm. Nowe Miasto, tel. 601 504 020, www.rancho.aksamit.net.pl . Rancho obejmuje 3 ha zagospodarowanego terenu rekreacyjnego ze stawem rybnym. Składają się na nie: *Dworek* - pełen XIX i XX-wiecznych mebli i bibelotów, *Hotelik*, *Aksamitna Wiata*, *Rybaczówka*, stajnia i zbiór zbytkowych bryczek. Oferta gospodarstwa obejmuje: noclegi w *Hoteliku* – drewnianym domu nad stawem, wyżywienie (kuchnia staropolska), catering, wędkowanie, grzybobranie, przejażdżki wozami i bryczkami, kuligi, pikniki, grille, ogniska, przyjęcia okolicznościowe: wesela, komunie, chrzciny, rocznice, spotkania rodzinne itp., imprezy integracyjne;

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

- gospodarstwo agroturystyczne **Sielanka**, Pólka - Raciąż 80, gm. Raciąż, tel. 501 204 915, 509 691 181, www.sielanka.com.pl. Gospodarstwo leży na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Pólka-Raciąż i obejmuje 14 ha terenu z lasem i stawem oraz budynki noclegowe i socjalne z 2, 4 i 6-osobowymi pokojami, dużą świetlicą z piecem chlebowym, krytą ujeżdżalnią przystosowaną do organizowania ognisk i grilla. Oferta *Sielanki* obejmuje: noclegi, wyżywienie, naukę jazdy konnej, ferie i wakacje w siodle, rajdy konne po Zespole Przyrodniczo-Krajobrazowym Pólka-Raciąż, przejażdżki wozem, kuligi, spływy Wkrą i Skrwą, wycieczki rowerowe, m.in. szlakami przemarszu wojsk Jagiełły i napoleońskich, obserwacje ptaków, *nordic walking*, *zielone szkoły*, program przyrodniczy dla dzieci i młodzieży *Przyroda to przygoda*, questy, imprezy firmowe, imprezy rodzinne, towarzyskie, komunie i wesela, wędkowanie, zawody łucznicze i strzeleckie, naukę pieczenia chleba, warsztaty ceramiczne dla dzieci i dorosłych, wypożyczanie kajaków i rowerów, korzystanie z boisk do siatkówki i badmintonu.

fot. Ireneusz Kamiński i Sielanka

- gospodarstwo agroturystyczne pani **Małgorzaty Zembrzuskiej-Witczak**, Ślepowrony 35; gm. Sochocin, tel. 513 665 593; 511 037 266, www.zagrodahuculska.pl. Oferta gospodarstwa obejmuje: noclegi w mongolskiej jurcie, indiańskich tipi, na polu namiotowym i w stodole, imprezy integracyjne, jazdę konną dla dzieci i dorosłych, przejażdżki bryczką, konne rajdy jedno- i kilku dniowe, kuligi, skiring (jazda na nartach za koniem), hipoterapię, naukę łucznictwa konnego, wycieczki rowerowe i piesze po okolicy, wędkowanie, spływy kajakowe Wkrą, mini rajdy KRK (konno-rowerem-kajakiem), narciarstwo biegowe (wypożyczalnia nart), warsztaty artystyczne.
- gospodarstwo agroturystyczne **Kalinka**, Pieńki Rzewińskie 23, gm. Baboszewo – tel. 507 976 000, 23 661 24 22, oferujące noclegi i całodzienne wyżywienie oraz atrakcje: saunę, jazda konna, przejażdżki bryczką, kuligi, imprezy rozrywkowe;
- gospodarstwo agroturystyczne **Pod Akacjami**, Siekluki 8a, gm. Dzierżążnia – tel. 23 661 5980; 600 284 644;
- gospodarstwo agroturystyczne **Baśniowy Sad**, Strzembowo 3; gm. Naruszewo - tel. 606 208 552, 604-247-262, www.slonecznemazowsze.pl/gospodarstwo-agroturystyczne-basniowysad-naruszewo-strzembowo-mazowsze.htm, kierujące do przedszkoli, szkół i osób indywidualnych swoją ofertę obejmującą: oglądanie zwierząt, przejazd wozem konnym, kucykiem, gry i konkursy na świeżym powietrzu, pieczenie kiełbasek na ognisku, spacer po lesie;

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

- gospodarstwo agroturystyczne **Skrawek Nieba**, Wichorowo 19a, gm. Naruszewo, tel. 609 498 552, 517 036 409, www.skraweknieba.pl.tl , specjalizujące się w rodzinach z dziećmi i oferujące noclegi, całodzienne domowe wyżywienie, możliwość zakupu przetworów oraz atrakcje: przejażdżki wozem, kuligi dziecięce, naukę jazdy konnej;
- gospodarstwo agroturystyczne **Bardoniówka**, Rostki, gm. Nowe Miasto, tel. 609 586 475, www.ziemiaplonska.pl , specjalizujące się w edukacji zoologicznej dzieci i młodzieży - posiada własny ogród zoologiczny oraz boisko do siatkówki i pole namiotowe;
- gospodarstwo agroturystyczne **Lasockowo - Dębiny**, Miszewo Wielkie, gm. Nowe Miasto tel. 23 661 4550, www.ziemiaplonska.pl , oprócz noclegów i wyżywienia (specjalizacja: potrawy z dziczyzny) oferujące: możliwość organizacji *zielonych szkół*, warsztaty malarskie i plastyczne, możliwość zrobienia ogniska i rozbicia namiotów, a także odwiedzin kowala, leśnika i pszczelarza oraz obejrzenia zabytkowego dębu *Piast* z kapliczką Maryi Panny;
- gospodarstwo agroturystyczne **Koziołek**, Gawłowo 53, gm. Nowe Miasto, tel. 23 664 0015, 605 604 096, www.cavaletto.info , oferujące noclegi i posiłki oraz atrakcje: bilard, tenis stołowy, plac zabaw, dyskoteki, a także: treningi ujeżdżania, naukę naturalnych metod prowadzenia koni – we własnej stajni, obozy jeździeckie, majówki, czerwcowki;
- gospodarstwo agroturystyczne pani **Lidii Dublewskiej**, Skarżyn 1, gm. Płońsk, telefon: 23 662 33 91, www.ziemiaplonska.pl , specjalizacja: owoce z własnych sadów
- gospodarstwo agroturystyczne **Leśniczówka Paryż**, Rzy 44, gm. Sochocin, tel. 23 671 8370; 604 787 143, www.ziemiaplonska.pl , w starej leśniczówce wśród grzybnych lasów, specjalizujące się w organizacji imprez okolicznościowych i kuchni na bazie własnych wyrobów;
- gospodarstwo agroturystyczne **Januszów**, Baraki 22, gm. Sochocin, tel. 602 231 947, specjalizacja: wędkarstwo;
- gospodarstwo agroturystyczne państwa **Zofii i Jarosława Zarębów**, Wojny 2, gm. Załuski, tel. 602 609 252, 23 751 2359, z ogrodem oraz stawem, oferujące noclegi i całodzienne domowe wyżywienie oraz możliwość rozpalenia ogniska i skorzystania z grilla; specjalizacja: rodziny z dziećmi;
- gospodarstwo agroturystyczne **Za lasem**, Załuski 18, tel. 23 664 1073, www.zalasem.cba.pl specjalizujące się we własnych naturalnych produktach spożywczych, kozim mleku i serze, owocach lasu i oferujące: jazdę konną, naukę obsługi koni, przejażdżki bryczką i wozami, kuligi, rowery, wędkowanie i wycieczki po okolicy;

Także organizatorzy spływów kajakowych oferują możliwość krótszego lub dłuższego stacjonarnego wycieczki w atrakcyjnie położonych nad Wkrą:

- przystani kajakowej **EL-DAW**, Joniec 88 B, tel. 603 318 227, www.eldawkajaki.pl Oferta obejmuje: noclegi (w pokojach z łazienkami i na polu namiotowym), wyżywienie (bar na miejscu, specjalność: kebaby), catering, rodzinne weekendy i wakacje, imprezy integracyjne dla firm, spływy kajakowe na Wkrze, wypożyczanie kajaków, ogniska i grill.

Zintegrowana oferta turystyczna obszaru LGD – Przyjazne Mazowsze

- **przystani kajakowej *Mrzonka***, Joniec 77, tel. 696 436 799, www.kajaki-mrzonka.pl. Oferta obejmuje: noclegi (dom całoroczny, domki holenderskie z łazienkami, domki drewniane, pole namiotowe), wyżywienie (bar na miejscu), spływy kajakowe na Wkrze, wypożyczanie kajaków, korzystanie z sauny.
- **przystani kajakowej *Kaja***, Sobieski 8, gm. Joniec, tel. 505 501 767, www.kaja-sobieski.pl
Przystań *Kaja* położona jest we wsi Sobieski nad Wkrą. Naturalny nurt rzeki daje możliwość obcowania z bogatą fauną i florą Ziemi Płońskiej. Obiekt obejmuje całoroczny murowany budynek, pole namiotowe, bar, saunę i kąpielnię, grill, wypożyczalnię kajaków i wypożyczalnię rowerów. Oferta obejmuje: noclegi: w pokojach gościnnych (pokoje 2, 3, 4-osobowe oraz rodzinne 2-izbowe z łazienkami) i na polu namiotowym, usługi gastronomiczne (bar na miejscu), organizację spływów, wypożyczanie kajaków, wypożyczanie rowerów.